

ҚАРОРИ
ПЛЕНУМИ СУДИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
№8

аз 31 августи соли 2007

ш. Душанбе

Дар бораи таҷрибаи аз тарафи судҳо татбиқ намудани қонунгузорӣ оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ вобаста ба вайрон кардани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо
(бо тағйиру иловаҳое, ки бо қарорҳои Пленум аз 23 ноябри соли 2012 №35, 18 ноябри соли 2013, №14 ва 14 юни соли 2018, № 31 ворид карда шудаанд)

Бо мақсади дуруст татбиқ намудани қонунгузорӣ оиди ҷавобгарӣ барои вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо, дар асоси моддаи 27 Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» Пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, -

Қ А Р О Р К А Р Д:

1. Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки ин ҷиноят ба муқобили қоидаҳои муқаррарнамудаи оинномаҳои ҳарбӣ оид ба муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо, ки дар таҳқири мунтазам, паст **задани** шаъну эътибор, шиканча, расонидани зарари ҷисмонӣ ба саломатӣ ва дигар ҳаракатҳо, ки **моддаи 373 КҶ** Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ мекунад, равона карда шудааст. Талаботи асосии ин тартибот дар **Оинномаи хизмати дохилӣ** ва Оинномаи интизомии Қувваҳои **Мусаллахи** Ҷумҳурии Тоҷикистон дарҷ гардидааст.

2. Ба судҳо фаҳмонида шавад, ки зери мафҳуми вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарӣ намудҳои мухталифи зӯроварӣ аз **тарафи** як хизматчии ҳарбӣ нисбати хизматчии ҳарбии дигар, ки дар таҳқири мунтазам паст задани шаъну эътибори онҳо, шиканча ё расонидани зарари сабук ба саломатӣ, ки боиси бад шудани саломатӣ гардидааст ё дар ғайриқонунӣ маҳрум **кардан** аз

озодӣ, ки бо мақсади таъмин намудани худ бо шароити осони хизмат, пайдо кардани бартарӣ дар **байни** хизматчиёни ҳарбӣ, зери итоати худ даровардани ҳамхизмати худ, инчунин аз дигар ҳиссиётҳо, аз он ҷумла аз ҳиссиёти авбошӣ содир мегарданд, дар назар дошта мешавад.

Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои **байнихамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ** дар баъзе ҳолатҳо бо сабабҳои кинаю адоват ё низои миллӣ ё маҳалгароӣ бо паст задани ҳиссиёти миллии хизматчиёни ҳарбӣ содир мегарданд.

3. Диққати судҳо ба он бояд ҷалб карда шавад, ки тибқи талаботи моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон он кирдорҳои банду баст карда мешаванд, ки агар онҳо ҷӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизмати ҳарбӣ ва ҷӣ берун аз он содир шуда бошанд. Моддаи мазкур дар он ҳолат татбиқ карда мешавад, ки байни гунаҳгор ва ҷабрдида тобеияти хизматӣ вучуд надошта бошад.

Ҷинояти бо моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон бандубастшаванда, метавонад бо беҳурмати ошкоро нисбати хизматчиёни ҳарбӣ, **дағалона** вайрон намудани тартиботи дохилии ҷузъу томҳои ҳарбӣ, истироҳати муқаррарӣ ё фароғати ҳайати шахсӣ, дар кӯшиши бартариҳои худро нишон додани хизматчиҳои ҳарбии қаблан ба хизмат даъватшуда нисбати наваскарон содир шавад.

4. Таваҷҷуҳи судҳо бояд ба он равона карда шавад, ки ҳодисаи истифодаи зӯроварӣ ва ё таҳқир ва дигар кирдорҳо аз тарафи як хизматчиҳои ҳарбии нисбати хизматчиҳои ҳарбии дигар дар заминаи хусумати шахсӣ, ки байни онҳо дар натиҷаи ба вучуд омадани ҳуқуқҳои моликиятӣ, никоҳӣ-оилавӣ ва дигар ҳуқуқҳои шахсӣю озодии ба хизмати ҳарбӣ ва вайрон намудани тартиботи ҳарбӣ вобастанабуда **рӯй** медиҳанд, бо моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон банду баст карда намешавад. Ҷунин қонуншиканиҳо бояд тибқи меъёрҳои қонунгузории умумии ҷиноятӣ оиди ҷиноятҳо ба муқобили шахсият, моликият, тартиботи ҷамъиятӣ ва ғайраҳо банду баст карда шаванд.

Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои **байнихамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ**, ки дар баъзе ҳолатҳо бо сабабҳои кинаю адоват ё низои миллӣ, бо паст задани ҳиссиёти миллии хизматчиёни ҳарбӣ содир мегарданд, бояд аз рӯи маҷмуи ҷиноятҳои моддаҳои 143 ва 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон банду баст карда шаванд.

5. Зери мафҳуми таҳқири мунтазами хизматчиҳои ҳарбӣ, яъне

беадабона бо алфози қабех паст задани **шаъну шараф** ва эътибори шахси дигар, намудҳои гуногуни он (тахқир), маҷбур кардани ҷабрдида барои иҷрои ҳаракатҳои, ки **шаъну шараф ва эътибори** ӯро паст мезананд (мисли, ба замин ҳаму ростшавӣ (отжимание), иҷро кардани дигар машқҳои ҷисмонӣ ва ҳар гуна фармонҳои **ғайриқонунӣ**), ба ҷо овардани **хизмати** сарбозони, қаблан ба хизмат даъватшуда, ба ҷои онҳо иҷро намудани ин ё он ӯҳдадорӣи хизмати ҳарбӣ ва амсоли онҳо, ки се ва ё зиёда маротиба содир шудааст, фаҳмида мешавад.

Ҳамчунин, таҳқири мунтазам ва паст задани шаъну эътибор дар маҷбур сохтани ҷабрдида барои содир намудани ягон ҳаракати ошкоро берун аз ҳадди муносибатҳои оинномавии байниҳамдигарӣи хизматчиёни ҳарбӣ ва ба меъёрҳои ахлоқ номувофиқ (шустушӯи сару либос, рӯбучини ҷои ҳоби гунаҳгор, иваз намудани сару либос) низ ифода ёфта метавонад.

Зери мафҳуми таҳқир инчунин содир намудани ҳар гуна ҳаракатҳои, ки барои ба ҷабрдида расонидани дарди ҷисмонӣ ва шиканҷа сабаб мешавад, фаҳмида мешавад.

Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки паст задани шаъну эътибор, таҳқир ва дигар ҳаракатҳои, ки аз ҷониби гунаҳгор содир мешаванд шахсияти ӯро аз ҷиҳати манфӣ ифода менамоянд.

Паст задани шаъну эътибор ҳамчун яке аз шаклҳои вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарӣ аз рӯи аломатҳои объективӣ худ ба таҳқир монанд мебошад (моддаи 372 КҶ ҚТ).

Фарқият дар тарафи субъективӣ, дар самти қасди гунаҳгор **ҷой** дорад. **Ҳангоми** таҳқир кӯшиши паст задани шаъну эътибори ҷабрдида мақсади ниҳонии ҳаракатҳои зиддиҳуқуқӣ ба ҳисоб меравад. Ҳангоми чунин ҳаракатҳо ба ҷабрдида пешниҳод намудани ин ё он, талаботҳо, бо маҷбур намудан ба вайрон намудани ӯҳдадорӣҳои хизмати ҳарбӣ ва ғайра алоқаманд нестанд.

Ҳангоми паст задани шаъну эътибори ҷабрдида бошад он чун воситаи (усули) ноил шудан ба мақсадҳои дигар, аз ҷумла, таъмин намудани худ бо шароити осони хизмат, пайдо кардани бартарӣ дар байни хизматчиёни ҳарбӣ, зери итоати худ даровардани ҳамхизмати худ ва ғайраҳо ба ҳисоб меравад.

Вайрон кардани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарӣи хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани

тобеияти хизматӣ дар байни онҳо, бинобар набудани мақсаде, ки дар моддаи 143^{1-и} КҶ нишон дода шудааст, бо моддаи 373 КҶ банду баст карда, бо моддаи 143^{1-и} КҶ банду басти иловагиро талаб намекунад».

Судҳо бояд дар назар дошта бошанд, ки мутобиқи моддаи 1 Конвенсияи Созмони Милали Муттаҳид зидди шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиркунандаи шаъну шараф аз 10 декабри соли 1984, зеро мафҳуми шиканча ҳама гуна амале, ки ба воситаи он ба ягон шахс қасдан ё бо дигар сабаби ба таъбири дорон ҳама гуна хислат асосёфта дарду азоби саҳт ё азоби ҷисмонӣ ё маънавӣ расонда мешавад, фаҳмида мешавад.

Нишонаҳои зарари сабук ба саломатӣ инҳоанд:

а) ба муҳлати кӯтоҳ хароб шудани саломатӣ;

б) андаке ба таври устувор аз даст додани қобилияти меҳнатӣ.

Ба муҳлати кӯтоҳ хароб шудани саломатӣ дар он вақт ҷой дорад, ки ҷабрдида дар натиҷаи ҷиноят қобилияти меҳнатиашро ба муҳлати камтар аз се ҳафта (то 21 рӯз) аз даст дода бошад. Андаке ба таври устувор аз даст додани қобилияти меҳнатӣ бошад, дар он ҳолат ҷой дорад, ки дар натиҷаи ҷиноят шахс қобилияти меҳнати худро ба андозаи то 10% гум карда бошад.

Ғайриқонунӣ маҳрум сохтани шахс аз озодӣ дар ҳамон маврид ҷой дорад, агар оиди гашту гузор дар макон, интиҳоби ҷой зист, муомила бо одамон, ба мисли бо роҳи зӯрӣ нигоҳ доштани ҷабрдида дар дохили бино, имконияти ҷабрдида маҳдуд карда шуда бошад.

Ин ҷиноят бо роҳи истифодаи зӯроварии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ ва ё ҳар ду дар як вақт, инчунин бо роҳи фиреб амалӣ мегардад. Зӯроварии рӯҳӣ, яъне, таҳдиди истифодаи зӯроварии ҷисмонӣ нисбати ҷабрдида, барои паҳш намудани иродаи ҷабрдида ва муқобилияти у истифода бурда мешавад.

Ҷиноят аз лаҳзаи содир гаштани яке аз ҳаракатҳои номбаршуда хотимаёфта эътироф карда мешавад.

6. Мутобиқи моддаи 19 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷинояти вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо он гоҳ такроран эътироф карда мешавад, ки агар шахс дар вақти гуногун ду ё зиёда

чинояти дар моддаи мазкур пешбинишударо содир карда бошад ва агар гунаҳгор барои чинояти қаблӣ аз ҷавобгарии чиноятӣ озод нашуда бошад ё доғи суди барои чинояти қаблан содир карда, бардоштаёбарҳам нахурда бошад.

7. Чиноят нисбати ду ва зиёда шахс дар як вақт ё дар вақтҳои гуногун содир шуда метавонад. Агар вайронкунии қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ нисбати ҳамон як шахс, вале дар вақтҳои гуногун содир шуда бошад барои банду баст кардани чиноят бо банди «б» қисми 2 моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон асос шуда наметавонад.

8. Чиноят аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ содиршуда он гоҳ эътироф карда мешавад, агар дар он шахсоне иштирок карда бошанд, ки дар бораи якҷоя содир кардани чиноят пешакӣ маслиҳат кардаанд.

Чиноят аз тарафи гурӯҳи муташаккил содиршуда он гоҳ эътироф карда мешавад, агар он аз ҷониби гурӯҳи устувори шахсоне, ки пешакӣ барои содир кардани як ё якчанд чиноят муттаҳид шудаанд, содир шуда бошад.

9. Зери мафҳуми содир намудани чиноят бо истифодаи **силоҳ** моддаи 373 қисми 2 банди «г»-и КҶ бо мақсади ба ҷабрдида расонидани таъсири ҷисмонӣ ё рӯҳӣ дар назар дошта мешавад. Агар гунаҳгор **силоҳро** ғайриқонунӣ дастрас карда бошад, он гоҳ кирдори ӯ бояд иловатан бо моддаи 195 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон банду баст карда шавад.

Ба судҳо фаҳмонида шавад, ки зери мафҳуми истифодаи силоҳ тибқи банди «г»-и қисми 2 моддаи 373 КҶ **истифодаи предметҳои махсус** барои ба ҳадаф расидан, яъне истифодаи силоҳи штатии артишӣ (автомат, таппонча, милтиқ, найза, ханҷар ва ғайра) инчунин дигар **силоҳҳои** сард ва оташфишони хаводиҳанда (пневматикӣ) ва газии истехсоли корхона ва ҳам худсоз (милтиқи шикорӣ, корди финӣ (финка), кастет ва ғайра), дар назар дошта мешавад. Ҳар гуна предметҳои барои хоҷагӣ ва дигар корҳои муқарраркардашуда (корди қаламтарошӣ – чоку, табар, калтак ва ғайра) барои чиноятро бо банди «г» қисми 2 моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон банду баст намудан асос шуда наметавонад.

Истифодаи силоҳ аслан истифода кардани он бо мақсади ба ҷабрдида расонидани зарари ҷисмонӣ ё рӯҳӣ дар назар дошта

мешавад.

Таҳдид ба воситаи нишон додани силоҳ, ҳаракат (тоб, алвонч) додани он ва амсоли ин бояд ҳамчун истифодаи **силоҳ** эътироф карда шавад, зеро бо ин ҳаракатҳо гунаҳгор ба ҷабрдида таъсири рӯхӣ расонида, иродаи ӯро хароб месозад ва бо ин роҳ мақсади ҷинояткоронаи худро осон мегардонад.

Далели фақат ба худ **силоҳ** доштан, агар гунаҳгор бо он таҳдид накарда бошад ва онро истифода набурда бошад, истифодаи **силоҳ** ҳисобида намешавад.

Ҳамчунин ҷиноят бо истифода аз **силоҳ** содиршуда эътироф карда намешавад, агар таҳдид на бо ҳаракатҳои мушаххас ба воситаи **силоҳ**, балки шифоҳӣ ифода шуда бошад.

10. Зарари вазнин ё миёна ба саломатӣ (банди «д» қисми 2 моддаи 373 КҶ) дар ҳолати вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои **байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеъияти хизматӣ дар байни онҳо** метавонад ҳам қасдона ва ҳам аз беэҳтиётӣ расонида шавад.

Яъне гунаҳгор дарк мекунад, ки тартиботи муқаррарнамудаи оинномаҳои ҳарбиرو оиди муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ вайрон менамояд, яъне бо ҳаракатҳои худ таҳқири мунтазам, паст задани шаъну эътибор зӯрварӣ нисбати хизматчиӣ ҳарбие, ки у аз ҷиҳати мавқеи хизматӣ бо вай баробар аст, содир карда истодааст ва хоҳиши содир намудани чунин кирдорро дорад.

Муносибати гунаҳгор нисбати оқибатҳои кирдораш, ки дар банди «д»-и қисми 2 моддаи 373 КҶ нишон дода шудааст (зарари миёна ё вазнин ба оқибатҳои вазнин) дар беэҳтиётӣ низ ифода гардида намумкин аст, яъне гунаҳгор нисбат ба оқибатҳои ба вуқӯъомада худбоварӣ ва ё бепарвоӣ (моддаи 29 КҶ) зоҳир менамоянд.

Расонидани чунин зарар бо моддаҳои **дахлдори КҶ** Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди ҷиноятҳои муқобили ҳаёт ва саломатӣ банду басти иловагии кирдорро талаб намекунад.

11. Оқибатҳои вазнини ҷинояти вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои **байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ** (қисми 2 моддаи 373 КҶ) ин: аз беэҳтиётӣ боиси фавти ҷабрдида гардидан, ҳамчунон ба худкушӣ расонидани ҷабрдида сӯйқасди ӯ эътироф карда мешавад. Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои **байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ** дар баъзе ҳолатҳо (масалан ҳангоми қаровули зимни

бачооварии навбатдории чангӣ) на танҳо ба ҳалоқат оварда расонидани одамон, балки ба вайрон кардани қоидаҳои иҷро намудани ӯҳдадориҳои ҳарбӣ ва дигар оқибатҳои вазнин низ оварда мерасонад. Ин оқибатҳо асос барои банду басти ҷиноят бо банди «д» қисми 2 **моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон** шуда метавонад.

12. Оқибатҳои бавучудомада дар шакли расонидани зарари вазнин ба саломатӣ ва ё аз беэҳтиётӣ ба марг расонидан, ҳамчунон худкушии ҷабрдида ё сӯиқасди ӯ банди «д» қисми 2 моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бар мегирад ва банду басти иловагиро бо моддаҳои КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба ҷиноятҳо ба муқобили ҳаёт ва саломатӣ талаб намекунад. Агар вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ, ки аз беэҳтиётӣ боиси фавти ҷабрдида гардида бошад ё қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатии ҷабрдида бо ҳолатҳои вазнинкунандае, ки дар **қисмҳои 2 ва 3 моддаи 110 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон** пешбинӣ шуда бошад, он гоҳ онҳо бояд ба ғайр аз қисми 2 моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон, боз мутобиқи моддаҳои бобби 16 Кодекси ҷиноятӣ низ банду баст карда шаванд.

13. Агар ба ҳаракатҳои ғайриоинномавии сарбози қаторӣ сержант, ки ҳам нисбати гунаҳгор ва ҳам нисбати ҷабрдида ҳамчун сардор ба ҳисоб меравад, ҳамроҳ шуда бошад, он гоҳ, кирдори сарбози қаторӣ бо моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон, кирдори сержант бошад, ҳамчун шахси мансабдор, бо моддаи 391 КҶ ҚТ банду баст карда мешавад.

Агар ҷиноятро хизматчии ҳарбие, ки нисбати ҷабрдида дар тобеияти хизматӣ қарор надорад, бо ҳамроҳии сардор ё тобеъ содир намоянд, он гоҳ кирдори хизматчии ҳарбӣ бо моддаи 373 КҶ, кирдори сардор ё тобеъ бошад, ҳамчун ёрдамчӣ бо қисми 5 моддаи 36 ва моддаи 373 ҳамин Кодекс бояд банду баст карда шавад.

Банду басти кирдори мазкур аз он вобаста аст, ки шахси мансабдор аз кадом давраи содиршавии ҷиноят ба он ҳамроҳ шудааст. Агар сардор ва тобеъ пешакӣ дар бораи содир кардани ҷиноят маслиҳат карда бошанд, он гоҳ кирдори сардор ҳамчун ёрдамчӣ ва агар ӯ баъдан ба он ҳамроҳ шуда бошад, пас мебояд бо моддаи 391 КҶ банду баст карда шавад.

14. Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои

байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ бо ҳаракатҳои аз ҷабрдида кашида гирифтани маводи озуқа, сару либос ва дигар ашёи арзишнок алоқаманд мебошад. Агар дар ин ҳолат аз ҷабрдида предметҳои, ки моликияти шахсии ӯ ба ҳисоб мераванд, кашида гирифта шавад, он гоҳ кирдори гунаҳгор ба ғайр аз моддаи 373 КҶ боз мутобиқи моддаҳои КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷавобгариро барои ҷиноятҳои ба муқобили моликият (мисол ғоратгарӣ, тамаҷӯи моддаҳои 248, 250 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон) пешбинӣ менамоянд, банду баст карда мешавад. Истифодаи зӯроварӣ ё таҳдиди истифодаи он ҳангоми кашида гирифтани предметҳои алоҳидаи маводи озуқа, сару либоси ба хизматчиӣ ҳарбӣ додашуда, ҳамчун яке аз тарзҳои вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбиро моддаи 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бар мегирад.

15. Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ ҳамчунон боиси содир шудани ҳаракатҳои зӯроварии дорои хусусияти шахвонии бачабозӣ ё дигар ҳаракатҳои дорои хусусияти шахвонӣ шуда метавонад. Дар ин ҳолатҳо кирдори гунаҳгортан дар маҷмӯъ ҷиноятҳои дар моддаҳои 139, 140, 373 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо ташкил мекунад.

16. Вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар маҷмӯъ бо моддаҳои 373 ва 369 ё 370 КҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолате банду баст карда мешавад, ки агар онҳо боиси муқобилият нишон додан ё маҷбур кардани сардор ё шахси дигаре, ки иҷрои вазифаи сардорро ба ӯҳда дорад ё содир кардани ҳаракатҳои зӯроварӣ нисбати сардор вобаста ба вазифаҳои хизмати онҳо шуда бошанд.

17. Таваҷҷуҳи судҳо бояд ба зарурати риояи қатъии принсипи фардикунонии таъини ҷазо нисбати шахсоне, ки дар содир намудани **ҷинояти** вайрон намудани қоидаҳои оинномавии муносибатҳои байниҳамдигарии хизматчиёни ҳарбӣ дар ҳолати набудани тобеияти хизматӣ дар байни онҳо гунаҳгор доништа шудаанд, равона карда шавад, то ки ба ҳодисаҳои беасос ғайриқонунӣ, сабук ё вазнин таъин кардани ҷазо роҳ надиханд.

18. Зимни **баррасӣ кардани** ин гуна парвандаҳо ба судҳо лозим аст, ки сабаб ва шароитҳои содиршавии ин ҷиноятҳоро

муайян сохта, бо роҳи баровардани таъиноти хусусӣ ва ба диққати шахсони мансабдор расонидани онҳо, инчунин барои **бартараф намудани камбудихо чораҳои мушаххас андешанд.**

19. Марҳилаҳои кассатсионӣ ва назоратии коллегияи ҳарбии Суди Олӣ вазифадор карда шаванд, ки қонунӣ, асоснок ва одилона будани ҳукмҳои судиро мавриди санҷиши пурра ва ҳаматарафа қарор дода, барои ислоҳ намудани камбудихои ҷойдошта чораҳои бо қонун пешбинишударо андешанд.

Раиси Пленум,
Раиси Суди Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Н.Абдуллоев

Котиби Пленум,
Судьяи Суди Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

М.Саидов